

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2014. szeptember

- kivonat -

Készítette:

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízvédelmi és Vizgyűjtő-gazdálkodási Főosztály

Vízkészlet-gazdálkodási Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2014. szeptember 5.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

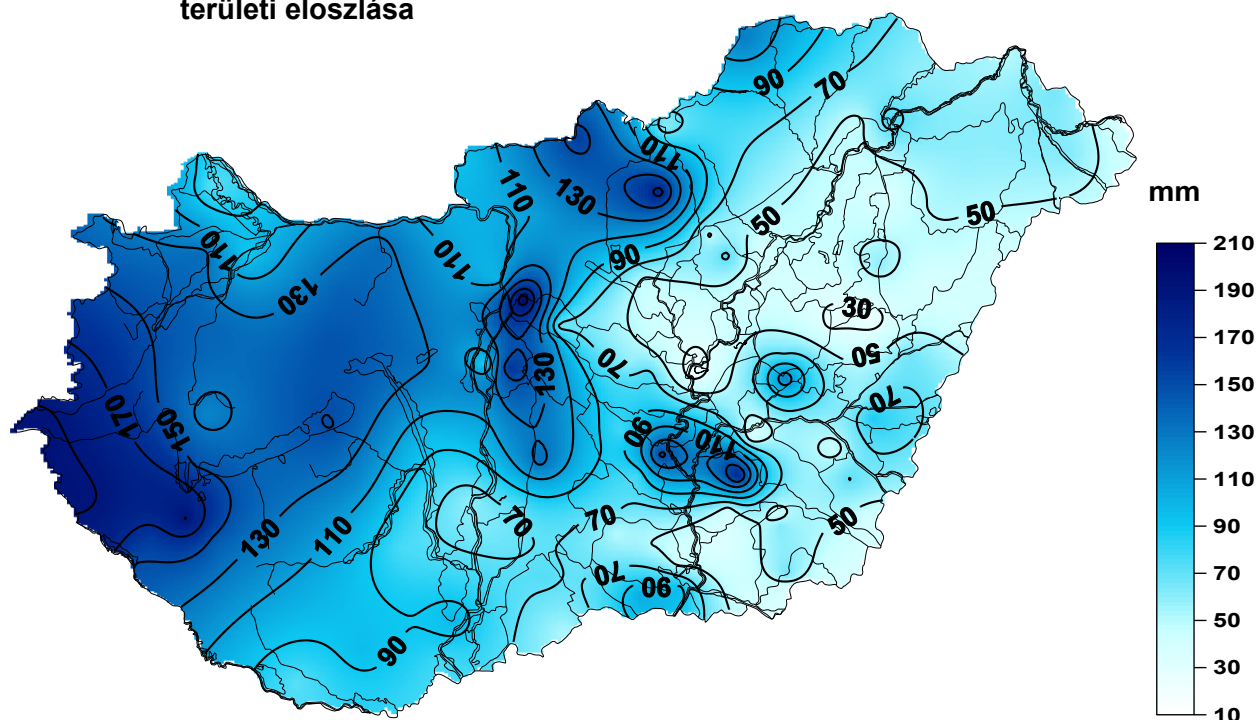
2014 augusztusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 19 mm (Szolnok repülőtér) és 203 mm (Budapest-Pestszentlőrinc) között alakult, az országos területi átlagérték 88 mm volt, ami 33 mm-rel (60%-kal) több a viszonyítási időszak (1971-2000) augusztus havi átlagánál.

Augusztusban a Dunántúlon és a Duna-Tisza közén az átlagnál több csapadék hullott. A legtöbb (150-203 mm) csapadékot a Nyugat-Dunántúlon, Budapest térségében és a Mátrában jegyezték fel. Ugyanezen térségekben fordult elő a havi átlaghoz viszonyított legnagyobb havi (90-157 mm) csapadéktöbblet.

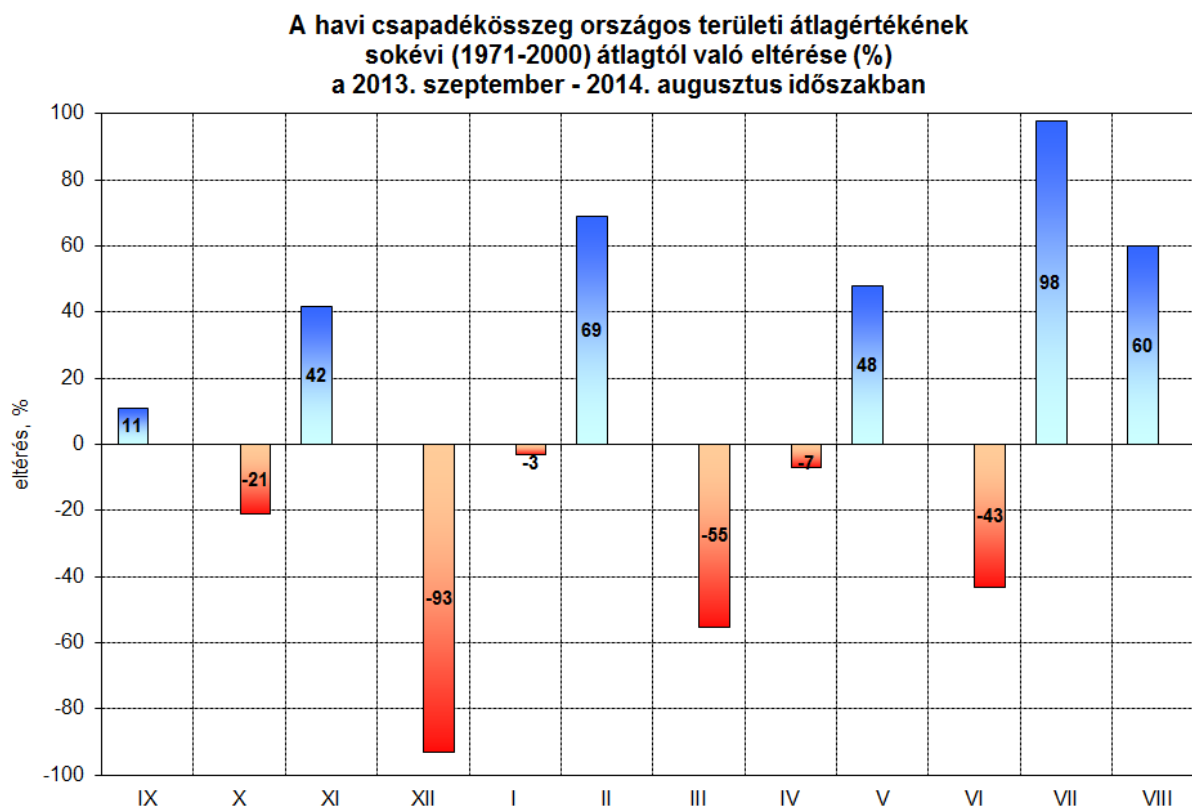
Az ország területének keleti harmadára augusztusban az átlagnál kevesebb csapadék érkezett. A legnagyobb csapadékhiány (10-30 mm) a Közép-Tisza vidéken, a Hajdúságban és a Szatmári-síkság területén fordult elő.

Országos áttekintésben az augusztusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (30 mm) Milota, a legnagyobb csapadéktöbblet (157 mm) Budapest-Pestszentlőrinc állomáson jelentkezett.

A 2014. augusztus havi csapadékösszeg területi eloszlása

Az alábbi szövegtáblában a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének átlagtól való relatív eltérését.

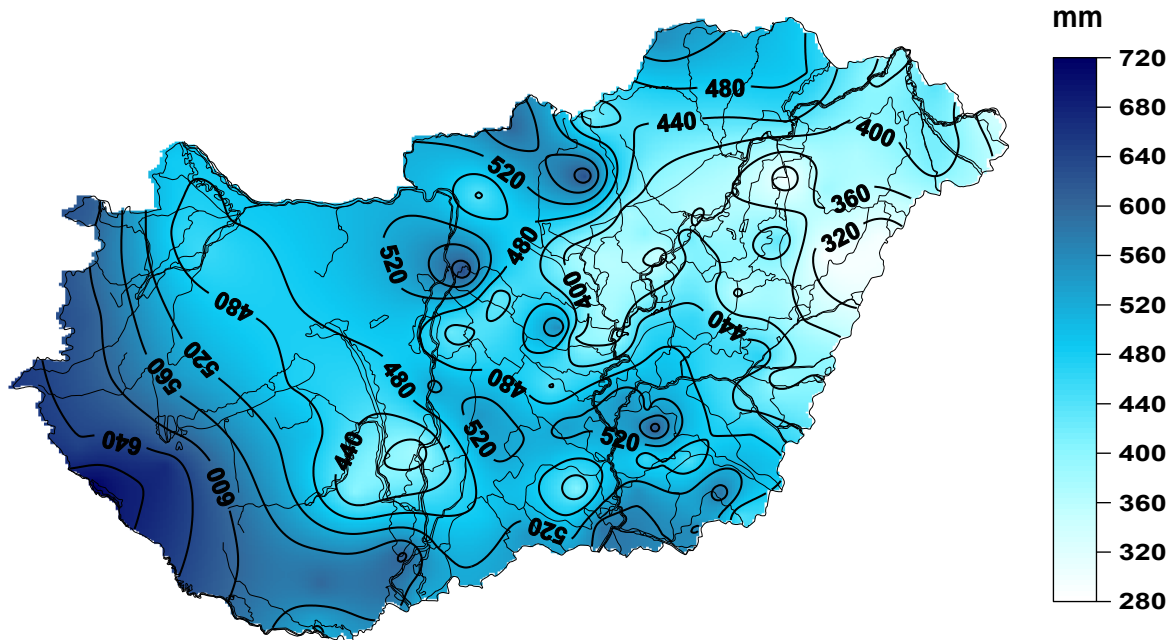

A 2014. január-augusztus időszakban lehullott csapadék mennyisége 287 mm (Debrecen) és 720 mm (Letenye) között alakult, az országos területi átlagérték 474 mm volt, ami az időszakos átlagnál 91 mm-rel (mintegy 24%-kal) magasabb.

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb nyolchavi csapadéktöbblet (170-288 mm) a Délnyugat-Dunántúlon, Budapest térségében és az Alsó-Tisza-vidéken jelentkezett. A január-augusztus időszakban az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (70-148 mm) a Szatmári-síkságon és az Érmellék területén fordult elő.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb nyolchavi csapadéktöbblet (288 mm) Budapest-Pestszentlőrinc, a legnagyobb nyolchavi csapadékhiány (148 mm) Milota állomáson fordult elő.

A 2014. január-augusztus havi csapadékösszeg területi eloszlása

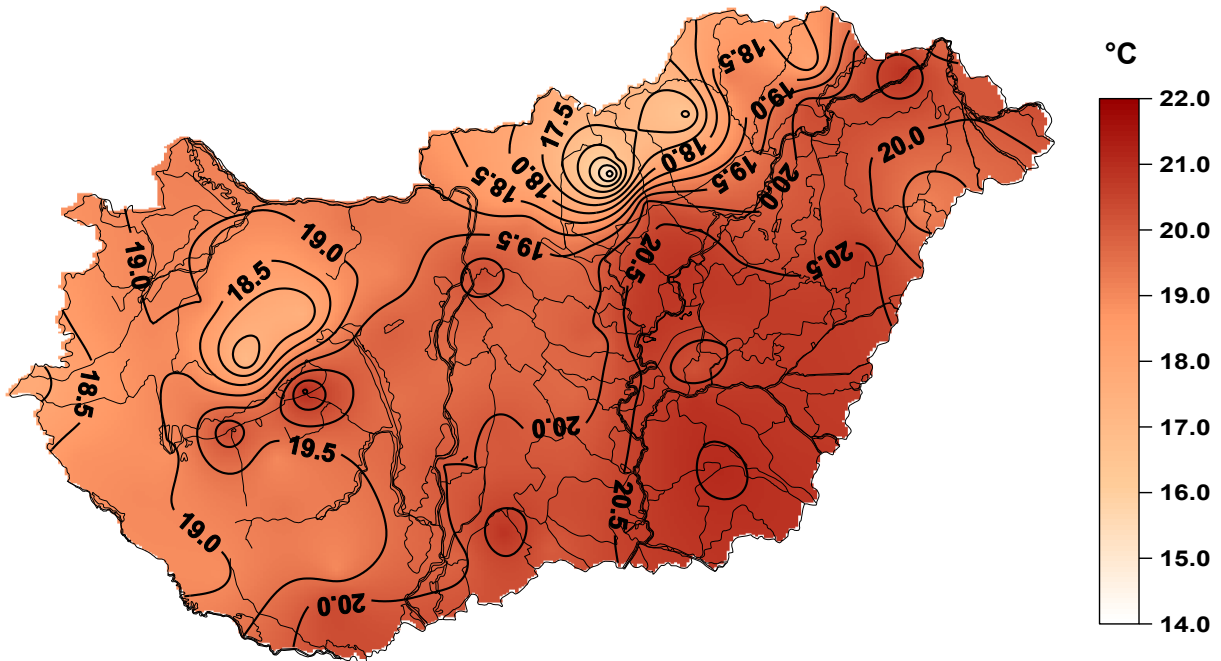
Léghőmérséklet

Az augusztus havi középhőmérséklet 14,7°C (Kékestető) és 21,1°C (Orosháza, Siófok) között alakult, az országos területi átlagérték 19,5°C volt, ami 0,5°C-kal alacsonyabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország területének túlnyomó részén kissé elmaradt az augusztusi átlagtól.

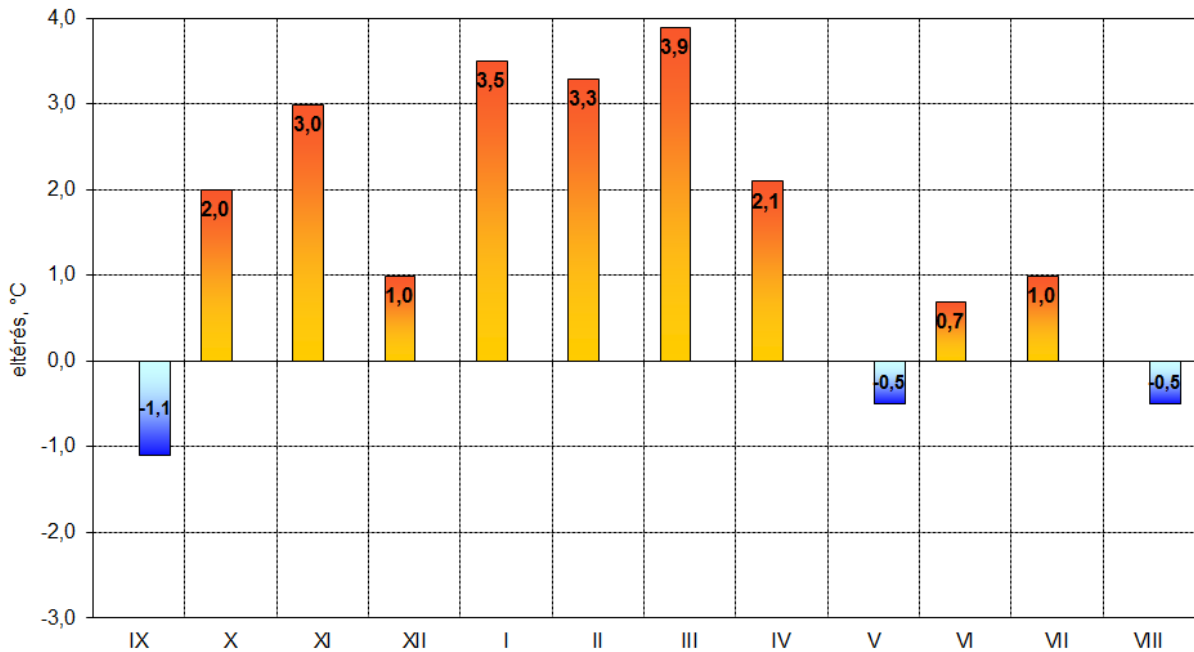
Országos áttekintésben az átlagos augusztus havi középhőmérséklethez képest a legnagyobb negatív eltérés (2,5°C) Tés, a legnagyobb pozitív eltérés (1,4°C) Cigánd állomáson fordult elő.

A 2014. augusztus havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2013. szeptember - 2014. augusztus időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma július végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest területi átlagban lényegesen nem változott. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmát területi átlagban a Kisalföldön, Dráva-menti síkságon, a Mezőföldön és a Duna-Tisza köze nyugati részén a telített, egyes térségekben a túltelített állapot jellemezte. Az Alföld más területein is a 75-100% közötti telítettségi értékek fordultak elő.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest augusztus végén a Kisalföldön, a Dráva-menti síkságon, a Mezőföldön és Duna-Tisza köze nyugati részén alig változott, jellemzően a 60-90% közötti telítettségi értékek fordultak elő. Az Alföld más területein a 20-50 cm-es talajréteg nedvességtartalma csökkent, területi átlagban a 40-60% közötti telítettségi értékek fordultak elő jellemzően.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest az ország nyugati és középső részének síkvidékein növekedett (60-80% telítettségi értékek). Egyéb síkvidéki területeinken számottevő változás nem következett be, jellemzően a 40-60% közötti telítettségi értékek fordultak elő.

Talajvíz

Augusztusban talajvízszint-emelkedéssel és csökkenéssel érintett területek nagysága közel azonos volt. A Kisalföld és a Mezőföld jelentős részén, a Dráva-menti síkság nyugati peremvidékén, a Duna-Tisza köze nyugati és északnyugati részén, valamint középső sávjában, a Zagyva-medence keleti részén, a Tiszántúl déli felén 0-25 cm közötti emelkedés következett be. Hasonló mértékű süllyedés jellemezte a Hanság, a Kapuvári-sík, a Dráva-menti sík területét, a mezőföld egyes közzeteit, a Duna-Tisza köze északi és déli harmadát, a Tiszántúl északi felét. Egyes kisebb közzetekben jelentősebb eltérések is mutatkoztak.

Az 1971-2000. közötti időszak augusztus havi középértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör csaknem valamennyi síkvidéki területen. A legjelentősebb (200-300 cm, helyenként azt meghaladó) eltérések a Duna-Tisza köze északi és délnyugati részén, továbbá a Mátra és a Bükk előterében alakultak ki. A Felső-Tisza vidék északi peremvidékén, a Borsodi Mezősége és a Duna-Tisza közén a déli országhatár mellett 100-200 cm közötti eltérések mutatkoztak. A Nagykunság területén, a Nyírség nyugati felén, a Körös-Maros köze északi részén valamint a Mezőföld érintett közzeteiben többnyire 100 cm-nél kisebbek voltak a különbség-értékek. A viszonyítási időszagnál magasabb helyzetű talajvíztükörrel jellemezhető területek közé sorolható volt az Alsó-Szigetköz, a Mezőföld északi peremvidéke, a Sió-völgye, a Dráva-menti síkság, az Alsó-Tisza völgy és a Körös-Maros köze déli-délnyugati része.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2014. augusztus hónapban az 1971-2000. közötti időszak augusztus havi átlagértékénél mintegy 45 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2014 augusztusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 116,27 millió m³ volt, ami 13,63 millió m³-rel (13%-kal) haladta meg az előző havi értéket. Az augusztus havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán belvízelöntés – két belvízrendszerben – maximálisan összesen 1104 ha területen fordult elő..

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2014 augusztusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 2,23 millió m³-rel (3,5%-kal) növekedett.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2014. augusztus 12-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a szeptember átlagos hőmérsékletű és átlagosan csapadékos, az október átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos, a november átlagos hőmérsékletű és az átlagosnál kissé szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
szeptember	14,7 – 16,5 (15,6)	35 – 75 (51)
október	9,6 – 11,9 (10,2)	25 – 70 (46)
november	2,9 – 5,5 (4,2)	25 – 70 (53)

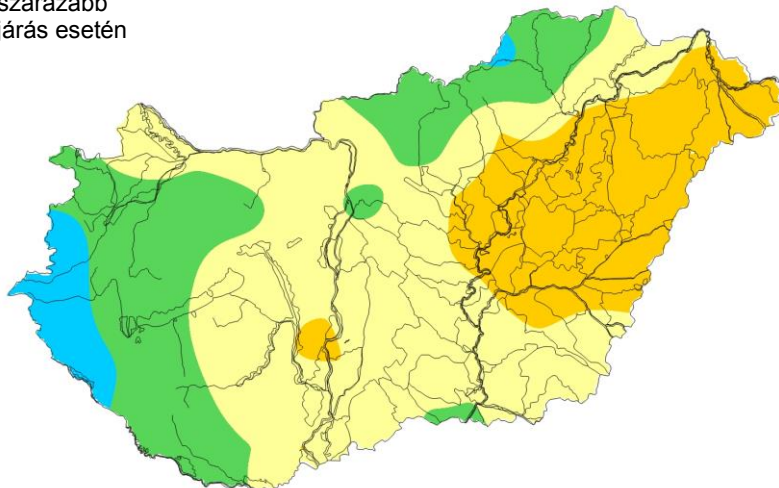
Az OMSZ 2014. szeptember 5-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban folytatódik a térben és időben változékony, késő nyáris időjárás. A jövő hét közepéig többször és többfelé várható csapadék. Számottevő mennyiségre (területi átlagban legalább 10 mm/nap) a jövő hét közepén lehet számítani. Ezt követően az időszak végéig a csapadékhajlam erőteljesen csökken.

A hőmérséklet az időszak első kétharmadában az évszakos átlag felett várható. a jövő hét közepén számottevő lehülés valószínű és a hét végén a napi középhőmérséklet az évszakos átlag közelében, helyenként attól kissé alacsonyabban várható.

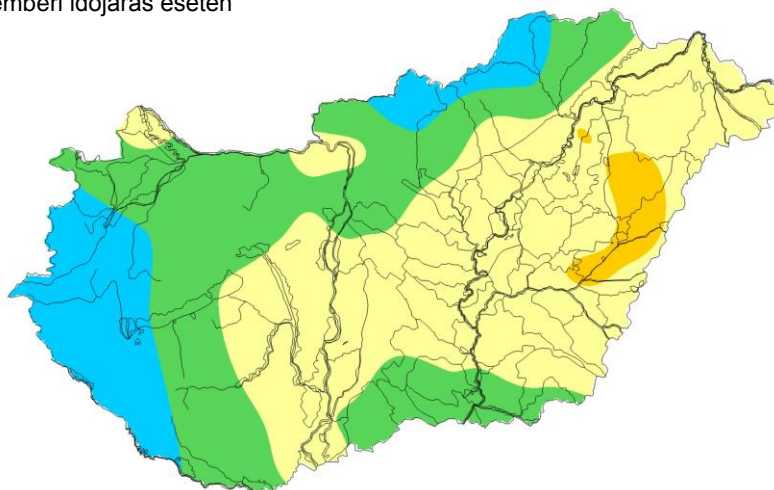
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2014. szeptemberre előrejelzett értékei

Az alábbi ábrákon három időjárási forgatókönyv szerint végzett számítások alapján szemléltetjük a vízháztartási helyzet várható júliusi alakulását.

Az átlagosnál szárazabb
szeptemberi időjárás esetén

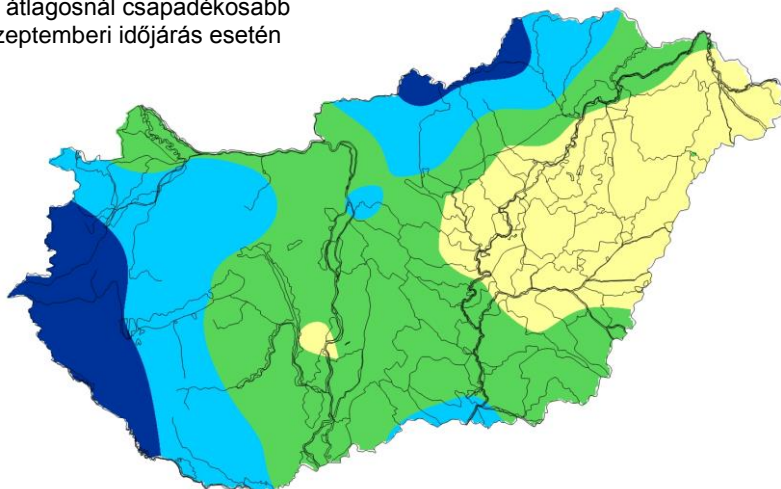
Átlagosan csapadékos
szeptemberi időjárás esetén

GVM

Az átlagosnál csapadékosabb
szeptemberi időjárás esetén

Kevés olyan évünk volt, amikor a csapadékos és csapadékszegény időszakok térben és időben annyira szeszélyes eloszlást mutattak volna, mint az idén. Az eddig elvégzett értékelés szerint a 2014.év aszálymentes volt, az aszály alsó küszöbértékét megközelítő állapot a Tiszántúl és az Alsó-Duna-völgy területét jellemezte.

Az alábbi ábrán az aszályindex (PAI) 2014. évi értékeinek területi eloszlását mutatjuk be

